

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravištvo:
Schillerjeva cesta št. 3.
Naročnina znaša za **avstro-ogerske** dežele:
celoletno K 25.—
polletno K 12.50
četrletno K 6.30
mesečno K 2.10
Za **Nemčijo:**
celoletno K 28.—
za **vse druge** dežele i. **Ameriko** K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglas** (**insetate**) se plačuje od četrstopenjskega petit vrste po 12 h, za večkratni natis primeren popust.
Posamezna številka stane 10 h.

Štev. 102.

Telefonska številka 65.

Celje, v četrtek, dne 6. maja 1909.

Čekovni račun 48.817.

Leto I.

Madžarska agrarna banka za Bosno in Hercegovino.

Poročilo, da je madžarska agrarna banka za Bosno in Hercegovino dovoljena in da je začela 1. t. m. delovati, je vzbudilo v vseh strankah avstrijskega parlamenta lahkoumljivo razburjenost. Aneksijski odsek se peča s tem vprašanjem in nadjamo se, da bode tudi zbornica v kratkem spregovorila o nezaslišanem oškodovanju naše državne polovice in kmetijskega prebivalstva priklopljenih dežel, katero nam je prizadela ogrska vlada s pomočjo državnega finančnega ministra Buriana. Skupni finančni minister se je izrazil za fakultativno odvezo kmetijskih posestev s pomočjo kakega denarnega zavoda in peštanska trgovska banka si je zagotovila dovoljenje ustanoviti tak zavod z glavnico 8 mil. kron, od katerih je 30% že vplačanih. To podjetje pomeni uspeh madžarskega kapitala ter obenem tudi strankarsko zmago državnega finančnega ministra, ki je Madžar, nad avstrijsko vlado in avstrijskim finančnim ministrom. O načrtu te banke se razpravlja že od lanske jeseni. Kako popoln je avstrijski poraz, dokazujejo ti dve izjavi vlade v avstrijskem parlamentu.

Pokojni Jorkasch-Koch kot upravitelj finančnega ministerstva je dal januarja meseca 1909 v aneksijskem odseku o postopanju državnega finančnega ministerstva v tej stvari to le izjavo: „Moram priznati, da se enostranskemu postopanju državnega finančnega ministerstva zelo čudim in to tem bolj, ker so bili popolnoma prezrti bančni zavodi v anektiranih deželah, ustanovljeni z avstrijskim denarjem in kateri so se dosedaj bavili s kreditnimi in hipotekarnimi posli. Smem vam dati za trdilo, da sem podal v tej stvari zelo resne ugovore in upam“ itd. In sedanjí finančni minister vitez Bilinjski je 11. marca t. l. obljubljal, da se bode avstrijska vlada z vsemi silami potegnila

za to, da bodo avstrijski interesi energično čuvani in je zagrozil z besedami: „Kajti ne bila bi izključena možnost, da bi pri rešitvi cele te stvari ne vstopil v življenje avstrijski finančni zavod z enako opravičenim uplivom. Ne maramo vojske. Tako mimogrede pa lahko namignem, da potrebujejo zastavnilisti, katere bo ta zavod izdajal, trga in da tega trga ne bodo mogli najti brez dovoljenja avstrijskega finančnega ministra“.

Vsa ta zatrdila in grožnje so bile zastoj. Madžarska banka je dobila sankcijo na temelju slabotnega in brezpomembnega kompromisa z avstrijsko vlado. Madžari delajo z vso močjo in s popolnim uspehom na to, da bi se polastili naravnost monopola na izvrševanje vpliva na bodoči razvoj priklopljenih dežel. Po tem, kar smo čuli iz ust vladnih zastopnikov v aneksijskem odseku dne 30. m. m. se ne moremo znebiti tega za nas žalivega prepričanja, da so Madžari zmagali. Ta madžarska zmaga tlači pa v prvi vrsti nas — Jugoslovane.

Trideset let je sedela Avstrija v Bosni in Hercegovini ter študirala agrarno vprašanje v teh dveh deželah, ne da bi bila prešla od študij na dejstva in izvedla odvezo kmetijskih posestev. Sedaj ko ste ti dve deželi priklopljeni k monarhiji, je pa izročila to ubogo kmetisko prebivalstvo madžarskim odiruhom na milost in nemilost. In zakaj vse to? Ker ni našla vseh teh trideset dolgih let ne potrebne resolutnosti ne pravega razuma za koristi kmetijskega prebivalstva bosanskega, da bi bila to zapleteno vprašanje rešila, kar sta pa na našo sramoto Srbija in Bolgarija na svojih teritorijah storili. Sedaj, ko sta s skoro izključljivo avstrijskim denarjem in avstrijsko krvjo pridobljeni deželi priklopljeni k monarhiji, se je avstrijska vlada, katere finančni ministri so še nedavno tako možko in pogumno govorili o obrambi naših pravic, sedaj se je malodušno potuhnila in bojazljivo

sprejela pristransko stališče Madžara Buriana v vprašanju madžarske agrarne banke za Bosno in Hercegovino. Marca meseca še tako junaški vitez Bilinjski se je sedaj zadovoljil s tem, da so pravila madžarske banke skoro doslovno enaka pravilom bosanske deželne banke, ki je bila 1895. l. z avstrijskim denarjem ustanovljena ter z obljubo z madžarske strani, da oni del nove banke, ki se tiče odveze posestev, ne stopi tako dolgo dokler se o tem vprašanje ne bo bosanski deželni zbor, ki je v kratkem izvoljen. — Sedaj, ogrska vlada s pomočjo državnega finančnega ministra spravila avstrijsko vlado v zadrego in oškodovala upliv naše državne polovice v anektiranih deželah, naj bi ji naenkrat pomagal bosanski deželni zbor, t. j. bosansko prebivalstvo samo, kateremu je trideset let kratila ustavne pravice, iz zagate! To priznanje je dragoceno. — Naša vlada s tem očito priznava, da se da težko vprašanje zemljiške odveze prav rešiti samo s pomočjo onega ljudstva samega, katerega se to vprašanje tiče. Zakaj ji je prišlo to spoznanje tako pozno? Zakaj ni dala Bosni in Hercegovini že zdavnaj ustavo in s tem obenem priliko, da narod sam reši to vprašanje, katerega ni ona znala ali hotela rešiti? Trditi, da je to ljudstvo danes bolj zrelo za ustavno življenje ko pred tridesetimi ali recimo desetimi leti, bi bilo smešno. Saj vsi vemo, in uradna statistika to jasno dokazuje, da je storila vlada za politično in šolsko vzgojo prebivalstva sramotno malo in da so Bosanci danes na isti stopnji, na kateri so stali pred leti. In sedaj naj bi bosanski deželni zbor naenkrat branil svoje in avstrijske koristi proti madžarskemu uplivu?! Tako se maščujejo grehi policijskega sistema, ki je imel že od nekdaj v Avstriji najtrdnjšo oporo, nad grešnikom samim. Žalostno je to, da bomo račun za to plačevali mi — Jugoslovani.

Madžarska brezobzirnost se pa kaže tudi v tem, da je državni finančni minister Burian poveril samo dunajske, t. j. nemške in madžarske banke, da mu preskrbe onih 60 mil. kron, katere je morala monarhija plačati Turčiji za odškodnino vsled aneksije, kakor bi živeli v tej monarhiji samo Nemci in Madžari, ne pa tudi Slovani. Slovanski poslanci bodo morali prav energično nastopiti proti takemu drznemu in žaljivemu preziranju slovanskih denarnih zavodov pri oddajanju državnih posojil. Slovani nosijo večidel krvnih in denarnih žrtev za državo in imajo pravico zahtevati, da se z njimi postopa kot z ravnopravnimi državljani tudi pri finančnih operacijah, ki dajejo domačim denarnim zavodom kaj koristi. Nadjamo se, da bodo slovanski poslanci tudi v tem obziru spregovorili z našo vlado v parlamentu in z državnim finančnim ministrom v delegacijah jasno besedo.

Jutri vsi na volišče za Brinarja in Rebeka!

Politična kronika.

v iz proračunskega odseka. Razpravlja se o proračunu ministerstva za javna dela. Posl. Kramar se pritožuje, da se Češko tako zanemarljivo pri ustanavljanju rokodelskih šol. Posl. Steinwender zahteva pojasnila glede onih 600.000 K, ki so bile postavljene v lanski proračun pod naslovom „za povzdigo prometa stujci“. (Posl. Steinwender je lahko brez skrbi, ogromna večina te svote je bila nakazana nemškemu društvu in izdana v prid nemških dežel). Posl. Choc protestira proti temu, da se pri imenovanju uradnikov za ministerstvo javnih del Čehe popolnoma prezira ter da se vse to uradništvo rekrutira samo iz dunajskega ma-

LISTEK.

Izlet gospoda Broučka v 15. stoletje.

Češki spisal Svätopluk Čech. — Poslovenil Stanko Svetina. Dalje.

„Dokler jih ne namočijo v kislino, ne ovijejo s smolnatim platnom in jih ne zažgo, jih moremo pozdravljati le s smehom. Na, tu imaš svojo sulico in pojdiva naprej!“

S kislim obrazom je vzel gospod Brouček sulico, s katero bi se bil že davno in od srca rad poslovil; toda ubogal je in se je oddaljeval od nevarnega mesta tako hitro, da ga je Domšik komaj dohajal.

Ko sta slednjič začela korakati bolj počasi, je Staročeh nadaljeval svoj govor: „Tam za reko si mogel videti, kako malo se Pražani bojijo Sigmundove vojske. Skoro vsak dan se jih odtrga taka peščica proti sovražniku,

brez oklepov, s samimi cepi, in poženejo v beg mnogo močnejše trume dobro oboroženih križarjev. A tudi naši kmečki pomočniki so dokazali že pri Sudomeru in drugod, da njih kopica zna poraziti celo vojsko železnih viteзов. Čeprav smo slabši po številu in po bojnih sredstvih, vendar ta naš boj podpira nebo in trdno upam, da nas Bog ne zapusti; ako pa je vendar drugače usojeno, umrjemo vsaj s prepričanjem, da smo možato branili svojo najdražjo zemljo in svojo čast do poslednjega diha.“

Gospod Brouček ni poslušal teh besed, zakaj bil je ves zamišljen v svoje težave. Prokleta sulica ga je težila, tesne nogavice so ga tiščale, škornji ga žulili in poldansko solnce ga je peklo, da se je valil z njega pot in jezik se mu je sušil od žeje.

Brigal se ni skoro prav nič za svojo okolico in šele tedaj, ko sta prišla k nekakim vratom, pred katerimi je strmelo obširno in krasno po-

slopje, je bistro pogledal.

„Iz Celetne ulice na Prikope?“ je zaklical. „Ampak tukaj bi morala stati Prašna brana!“

„Prašne brane ne poznam“, je odgovoril Domšik. „Tem vratom pravimo navadno: vrata nasproti sv. Ambroža, ali vrata jutranja, ker držijo na vzhod.“

Gospod Brouček je spoznal, da Prašni stolp do tedaj še ni bil postavljen in je hitro šel skozi vrata, radoveden, kaka je bila neki za husitskih dob najelegantnejša praška promenada, prevzetni Prikopy.

Ni pričakoval mnogo elegantnosti, toda tudi njegovo skromno pričakovanje je bilo zelo ogoljufano. Skozi vrata sta prišla na most, ki je držal čez širok jarek, a kar je gospod Brouček zapazil za njim, je bilo tako različno od sedanje slike tega dela mesta, da je osupel obstal.

Na mestih, kjer stoji sedaj od

Prašna brana je širok in visok stolp na koncu Prikopov, najobjudenejša praška ulica.

Prašne brane sijajni Prikopy, sploh ni bilo ulice, ampak na desni strani se je dvigalo mogočno, zobasto zidovje, ki je mejilo staromestno stran in Novo mesto kakor ogromna ograja in ki se je vilo — kakor je Domšik razjasnjeval odtod mimo celega Starega mesta do obrežja. Pred to ograjo se je vlekel tudi globok jarek, ki je bil pretrgan samo pri vходу v sedanjo ulico Havriško, kjer je bilo zidovje presekano in jarek pred njim zasut; iz sedanje ulice na Mostku, tedaj z vrati zaprte, je šla pot čez jarek po mostu, na katerem sta stali dve hiši, druga proti drugi, ki sta zapirali daljši razgled v sedanjo Sadno ulico in še dalje.

Na nasprotni, novomestni strani je stala nasproti staromestnim zgradbam dolga vrsta hiš, še dosti lepih, vendar po svoji srednjeveški mnogoličnosti sedanjim zmernim poslopjem prav nič podobnih. Pred njimi je tekla po celem današnjem praškem korzu v strugi umazana voda. Dalje prih.

gistrata. Po poludne so poročali referenti o posamičnih poglavjih proračuna tega ministerstva. Minister Ritt je priznal, da je v njegovem ministerstvu preveč juristov in premalo tehnikov, priznal je tudi, da je drž. stavbeništvo zaostalo ter dejal, da se delajo študije, kako bise ta stroka reorganizirala. Kar se tiče prometa s tujci meni minister, da treba postopati v vsaki deželi drugače, glavno nalogo pa vidi v pospeševanju zidanja hotelov in snovanja zdravilišč. Posl. Steinwender zahteva naj se regulira Savinjo ter stavi resolucije 1. naj vlada deli izdatne podpore strokovno-zadružnim nadaljevalnim obrtnim šolam; 2. naj zviša podporo za rudarsko in plavžarsko šolo v Ljubnem (na Gor. Štaj.) na 16.000 K.

v Nemški agrarci so sklenili, da bodo glasovali za predlog čeških agrarcev glede gojenja sladkorne repe in proti predlogu poljskih agrarcev, naj se začasno odpravijo carine na žito, češ, da bi to kmetovalcem ne pomagalo. Nemški agrarci so tudi ostro kritikovali finančni načrt vlade, posebno oster odpor se je pokazal proti povišanju davka na pivo, o katerem so slo. izjavili, da je ta davek nesprejemljiv.

v V gospodarskem odseku je bil sprejet načrt o zavarovanju proti ne-zgodam pri stavbinskih podjetjih. Za poročevalca je izvoljen posl. Schramek.

v Iz Poljskega kluba. Člani ljudske stranke so odločno proti vladnemu finančnemu načrtu ter so izjavili, da rajše izstopijo iz kluba, kakor da bi glasovali za predlagane zakone.

v Bosanski odsek ima danes sejo, v kateri se nadaljuje debata o ogrski agrarni banki za Bosno. Nemci bodo stavili predlog, naj se razprava prekine, opozicija, bo pa odločno zahtevala, da naj se razprava nadaljuje.

v Ogrska kriza. Cesar je včeraj sprejel dr. Wekerla v posebni audijenci, ki je trajala pet četrti ure; danes pride na vrsto Desseffy in Justh. Wekerle je vladarju poročal o položaju. „Pesti Naplo“ poroča, da skliče Justh parlament tekom prih. tedna na sejo, v kateri bo jeden njegovih ožjih somišljenikov stavil interpelacijo o političnem položaju. Glede rešenja sedanje krize ima gospodujoča klika dva načrta. Po prvem bi se določila prehodna doba v kateri bi se, da se vstreže paktu s krono, izvedla volilna reforma. (Gospodje pa ne povedo kakšna volilna reforma? Pakt zahteva splošno, jednako in tajno volilno pravico, proti kateri se koalicija z vsemi štirimi upira.) Po drugem načrtu bi se ustanovila nova politična stranka, kateri bi bilo treba posebne koncesije, da se lahko z uspehom spusti v volilni boj. To je pravi madžarski projekt. Sicer pa takih koncesij ni treba, stranka ki je na vladi se brezobzirno poslužuje pri volitvah državnega denarja zandarmrije in celega državnega aparata, da si zasigurno „volilni uspeh“. Tako je bilo in tako bode, dokler ne bode na Ogrskem od zgoraj uvedena splošna, jednaka in tajna volilna pravica ter s tem postavljen temelj za preustroj vsega političnega življenja v državi.

b Odškodnina Turčiji bo izplačana 10. t. m. Avstrijski poslanik v Carigradu je prijavil turški vladi, da ji bode od omenjenega dne pri otomanski banki znesek 2 1/2 milj. turških lir (55 milj. kron) na razpolaganje.

Dogodki na Turškem.

b Novi sultan bo posetil čim prej vsa večja mesta v Anatoliji. Začetkom septembra pa pojde tudi v Drinopolje in Solun, da poseti tamošnje vojne kore ter se jim zahvali za njih požrtvovalnost za ustavo.

b Novo ministerstvo je sestavil Hussein Hilmi paša, ki je prevzel mesto velikega vezirja. Novi šejik ul islam je Sahib Molla, bivši veliki vezir Ferid paša je prevzel ministerstvo notranjih reči itd. Ministerstvo je kompletno, le pravosodni portfelj še ni oddan, ponudili so ga poslaniku v Rimu Hakki-beju.

b Iz Jildiza. Vladna komisija preiskuje Jildiz kiosk, da bi dobila Abdul Hamidovo korespondenco, katero je zaklenil v jeklene škrinje, ki so v posebnih oklopljenih sobah zaprte. — Ključavničar Molinari, ki je delal te škrinje, blagajne in oklepe na sobah, je dobil nalog, naj vse odpre, kajti bivši sultan je vzel kjučce s seboj. V Jildizu dobivajo vsak dan nove zaklade in dragocenosti, katere prehajajo v državno last. Vlada ima vsled tega toliko denarja na razpolaganje, da je pretrgala vsa pogajanja o državnem posojilu.

b Razoroževanje prebivalstva. Šefket paša poziva prebivalstvo, naj tekom petih dni izroči vse orožje oblastvom. Po preteku te dobe se bodo vršile preiskave in vsak, pri komur našli orožje, pride pred vojno

sveto v Perziji. Iz Teherana se poroča, da šah izdal proglas, v katerem izjavlja, da je dovolil ustavo, ker se je preprical, da je samo tako mogoče napraviti zopet red in mir v državi. Volitve bodo kmalu razpisane in se snide parlament dne 19. julija.

Dnevna kronika.

o Umrl je v Pragi slavni operater in ginekolog dvorni svetnik prof. dr. Karl Pavlik.

o Umrl je nadškof v Monakovem dr. Franc Jožef pl. Stein.

o Bogat dedič je postal v New-Jerseyu v Sev. Ameriki telovadni učitelj Jožef Guem, doma iz Inomosta. Pred dobrim letom je na ulici padel s kolesa nek stari mož; Guem ga je dvignil in mu dal prvo pomoč. Te dni da je dobil iz Njujorka poročilo, da ga je dr. Mac Manners — to je ime onega moža — napravil za dediča svojega premoženja v znesku 80.000 K.

o Bosanski muslimani so poslali na cesarja Franca Jožefa I. posebno adreso, v kateri mu izrekajo zahvalo za podeljeno jim versko avtonomijo, svoje veselje nad zedinjenjem z monarhijo in svoje zagotovilo, da mu vsak čas stojijo „na zapovjed i milost“.

o Vseslovenska zveza časnikarjev ima ustanovni občni zbor v nedeljo 16. t. m. v Pragi.

o Stoletnico Ljud. Gaja bodo praznovali hrvatske šole 15. maja.

o „Hrvatsko planinsko društvo“ v Zagrebu je podarilo 200 K za Aljažev dom. Sklenilo je obenem stopiti v dogovor s „Slov. plan. dr.“, da bi organ tega društva „Planinski vestnik“ postal tudi organ „Hrv. plan. dr.“.

o Veleizdajski proces v Zagrebu. Zagovorniki obtoženih Srbov so poslali dalmatinskim odvetnikom za izražene jim simpatije daljšo izjavo, katere konec se glasi: Enodušne simpatije celega odvetniškega stanu v Dalmaciji nas bodré, da izvedemo do konca težko, a plemenito nalogo: da po svojem najglobokejšem prepričanju nedolžne soprobrate vrnemo z obtožne klopi njihovim rodbinam, narodu in svobodi. — Poloficijsko glasilo srbske vlade „Samouprava“, priobčuje glede procesa komunike, v katerem stoji med drugim: „Če se sedaj pred zagrebškim sodiščem vkljub vladnemu srbskemu dementiju in vkljub konstatacijam, ki so povzročile enodušno prepričanje javnosti v Evropi o pravem značaju tako Gjorgje Nastića kakor „veleizdajništva“ srb-

skih rodoljubov na Hrvatskem, vendar vsak dan ponavljajo nedopustne aluzije na Srbijo in njenega vladarja, se to postopanje ne more tolmačiti drugače, kakor da se hoče delovati na to, da se zopet poostre odnošaji med Srbijo in Avstro-Ogrsko. Mi iskreno obžalujemo, da se stvari razvijajo v tej smeri, in bojimo se, da bodo v svobodni srbski javnosti vzbudile odmev, ki ne bo niti v našem niti v interesu Avstro-Ogrske.“

Štajerske novice.

a Volilne ure so jutri v Celju od 10. ure predpoldne do 2. popoldne in od 4. popoldne do 8. zvečer. Slovenski volilci splošne skupine — vsi na volišče za Rebeka!

a Hranite legitimacije (izkaznice) za morebitne ožje volitve!

a Fiat iustitia . . . Kako nedosledne so pri nas politične oblasti, kaže sledeči slučaj: lepake, ki smo jih izdali za Rebeka so zaplenili v Mariboru in Celju. Gg. okrajnima glavarjema ni ugajalo, da se hoče Rebek boriti v slučaju izvolitve proti koruptnemu gospodarstvu deželnozborske večine in sta tozadevni stavek na lepaku zaplenila. Drugi gg. glavarji se pa nič niso ustrašili te korupcije. G. Poigherja v Slovenjgradcu pa je razburil „rekvijskat“ na Brinarjevem lepaku; zato ga je zaplenil — on jedini. (Pri-pomnimo, da smo za vsa glavarstva prosili in dobili dovoljenje za plakatiranje razun v omenjenih glavarstvih. To našim agitatorjem vočigled klerikalnemu pozivanju k denuncijantstvu v vednost!) Ali ga niso tudi nekoliko morda vodile simpatije do Piška? Čudno je, da se druga glavarstva niso spodbikala nad besedo „rekvijskat“. Sicer se pa bomo proti takim odločbam, pri katerih se človek ne more skoraj ubraniti čustva, da so samovoljne, pritožili.

a Piškov „shod“ v Gaberjih. Cel popoldan so včeraj hodili od hiše do hiše po Gaberju in Hudinji ter pregovarjali žene, naj pošljejo svoje može na shod, vikar Gorišek, poslanec Pišek in neizogibni Karba. Delili so tudi otrokom listke, ki vabijo delavce iz cinkarne, kemične tovarne, tovarne za posodo, Majdičevega mlina in „posebej imenoma vabljeni“ zvečer v gostilno „k lastovki“ ter jih pozivajo naj kot katoliški kristjani napišejo 7. maja na glasovnico Ivan Gorišek, duhovnik (!) in Franc Pišek, državni poslanec. „Shod“ je bil napovedan ob pol 7. uri, toda točni so bili samo vikar Gorišek, poslanec Pišek z gardo 3 kmečkih fantov, Trebičnik, „minister vnanjosti“, kakor se je izrazil Gorišek proti Moškercu, ker je imel nalogo vsakega pri vratih vprašati, ali je tak katoliški kristjan, ki bo zapisal 7. maja na glasovnico Ivan Gorišek, duhovnik in Franc Pišek, poslanec. Precej po napovedani uri se je otvorilo zborovanje in izvolil za predsednika Trebičnik, ki je v svoji nedolžnosti napadal kmečke poslance, zakaj so glasovali za zaprtje meje proti Srbiji, češ da so tudi srbski kmetje revni. Gorišek in Pišek sta se jezila, naprednjaki pa muzali. Nato je nastopil poslanec Pišek in govoril o svojem „delovanju“ v agrarnem, domobranskem in „pijetetnem“ (!) odseku. Ko ga nek zborovalec opomni, da razume Pišek menda pod svojim „delovanjem“ to, da po farovžih piške je, in so mu še drugi povedali par krepkih, je vzel poslanec Pišek iz žepa notic, da bi si klicatelje napisal in ovadil državnemu pravdnistvu. Pri tem je pa nastal tak trušč, da je moral gospod poslanec omolkniti in zopet

spraševati vse volilce, ali so iz tistih srečnih tovarn, ki ga smejo poslušati in voliti. Vikar Gorišek je vpil na nesrečnega predsednika, naj skrbi za mir in da odstrani vse nekatoliške kristjane. Pa zborovalci so mu pojasnili, da se naj raje on odstrani, ker ni volilec tukaj v okolici, temveč v mestu in naj zapoveduje v cerkvi, kamur spada, ne pa na volilnih shodih. Ko je prosil volilec Libensky besede, mu je rekel predsednik, da mu je ne sme dati, (sigurno mu je Gorišek prepovedal). Pišek je na to začel zmerjati delavce, da so neolikani, sam je pa tako razsajal in tolkel po mizi, da so ga zborovalci radi motenja volilnih shodov že mislili postaviti pod kap, ako se ne bi še pravočasno s celo svojo gardo umaknil skoz špalir naprednih delavcev, ki so klicali „živijo Brinar“ in socijalnih demokratov, ki so peli delavsko pesen. Druge nesreče ni bilo.

a Izid petkovih volitev se bode dognal v Gradcu, ker se glasovi seštejejo glede splošne skupine pri namestniji. Volitve trajajo v nekaterih občinah do 7. ure zvečer, seštevnanje glasov traja tudi najmanj eno uro. Iz nekaterih občin bodo torej poročila došla v Gradec šele okoli 10. ure po noči in bode konečni izid v Gradcu težko pred polnočjo dognan in bomo izvedeli izid menda šele v soboto zjutraj. To v uvaževanje! Prosimo torej, da se nam iz posameznih občin naravnost v Celje brzjavi izid zaradi postopanja v ožjih volitvah.

u Župnijski uradi in občine, pozor! V kazenskih zadevah razpošilja c. kr. okrožno sodišče v Celju občinam vprašalne pole glede obnašanja, premoženjskih razmer, predkazni dotičnih obdolžencev. Pa tudi na dvojezičnih tiskovinah je poziv na prvi strani pi-san samo v nemškem jeziku. Slovenske občine, vračajte vselej te pole z dopisom, da vam naj okrožno sodišče v slovenskem jeziku zapiše, koga in česar se vprašalna pola tiče. Vi gospodje župniki pa, ki dobivate celo samo nemške tiskovine, izpolnajte vsaj — dokler si ne bodele izvojevali slovenskih tiskovin — poslane nemške vprašalne pole v slovenskem jeziku. Ni prav, ako nekateri gg. župniki krivico, ki se nam godi, še na ta način potrdijo, da v nemškem jeziku odgovarjajo. — Večina sicer tega ne stori; pa vendar se to še prevečkrat zgodi. Imena za sedaj zamolčimo.

u Sinko, kaplan v Šmarju, je včeraj 5. tm. šel na spoved, potem pa na agitacijo. Okoli 8. ure zvečer (v mraku) se je vračal domov tako pijan, da sta se morala s spremljevalcem, ki ni bil dosti boljši, za roke držati. Kaplan sam je bil zrel, da se ga naloži na voz. Proti trgu ga je spremljalo nekaj odraslih fantov in tudi šolarjev, kakor če Italjan opico okoli vodi. V trgu so hlapci zmajevali z glavami in gospodične so se smejale, ker takega prizora še niso videle. Nek šolar se je izrazil: „Danes je pijan, jutri pa bo Boga jedel, bode moral ja prej k spovedi iti.“ — Kaj pa porečejo Marijine device in „krščanski“ mladeniči, katerih general je Sinko, k tako lepemu vzglednem življenju? In tak človek bi rad kmete in delavce učil, naj krščansko volijo?!

d „Slovenski Narod“ piše danes v članičca o deželnozborskih volitvah. da Narodna stranka iz popolnoma neumljivega vzroka ni postavila dr. Korošca protikandidata. Gg. kolegi pri „Slov. Nar.“ so gotovo prezrli uvodnik „Nar. Dn.“ v štev. 96 z dne 29. aprila, kjer smo ta vzrok zelo umljivo pojasnili in se čudimo, da se nas sedaj prav po nepotrebnem napada.

v „Politični“ okrajni glavar. Iz Slovenjgradca nam pišejo: Poročali ste že v „N. D.“, da naš cenjeni glavar Poigher ne more videti slovenske zastave in da je ob prilikah tudi navdušen „turner“. Novo pa vam bode, da razume g. Poigher nalogo „političnega“ uradnika tako, da skuša v okraju delati politiko za — klerikalce. Minule dni je govoril z znanim našim somišljenikom. Politiziral je semintja in nazadnje izjavil, da bi bilo le bolje, ako bi se volilo Verstovška in ne Božiča. Da mu naš somišljenik ni ostal dolžen poštenega odgovora, se samoobsebi razume. Verstovšku častitamo na njegovem zavezniku, Poigherja pa bomo morali potom višjih oblasti poučiti o delokrogu političnih državnih uradnikov! —

v Bistroglati Trdoglav je baje nasvetoval svojemu žalostnemu pajčahu Mešku iz Lahonske grabe pod Rūnčon, naj dne 17. maja ne pozabi voliti — sam sebe, da bo enoglasno izvoljen. Tudi on (Trglav) hoče tako narediti. To veselje po enoglasni izvolitvi se obema prav lahko posreči, kajti vsi kmetje bodo volili Goričana in dr. Karba — dr. Ploja in kmeta Kolariča in zato bosta Terglav in Meško resnično „enoglasno“ izvoljena. Živijo!

a Vikar Gorišek vsled agitacije pozabil na poroko. Pretekli teden bi imel celjski vikar opraviti poroko nekoga g. Pinteriča. Svati so prišli, kaplanija je pa bila zaprta. Vikar Gorišek je lazil za volilci in je pozabil na poroko. Ujeli so potem drugega kaplana Kosija, ki je šel na sprehod, in je ta potem opravil ceremonije. Gospod opat, ali bi ne bilo boljše, če bi Vaši kaplani svoje dolžnosti izpolnjevali, nego da si brusijo pete pri volilni hujskariji.

a Volilni shod v cerkvi. Znano je, da si menihi pri sv. Jožefu nad Celjem v svoji nevednosti in klerikalni zagrizenosti dovoljujejo napade na našo stranko, ki v svoji neresničnosti in perfidnosti prav jasno kažejo, kako pojmi duhovščina „vero in moralo“. Minulo nedeljo so napravili kar v cerkvi shod. Nek menih je trdil, da smo naprednjaki Kristusu samemu napovedali vojsko. Kdo je pa „vojsko“ napovedal, ve veliko bolje dr. Benkovič; povedal je v Grižah prostodušno, da duhovniki sami. Vprašali bi sedaj dotičnega gospoda jožefinca: Kdo laže? On ali dr. Benkovič?

d Ženska podružnica nemškega Schulvereina se je ustanovila v Celju.

a Corrigendum. K notici „Volitve v pt. okr. zast.“ pripomnimo, da se dotični velepos. v št. Lovrencu na Dr. p. imenuje Mlakar in ne Toplak kakor se je pomotoma poročalo.

a Deželna zveza štaj. društev za hišne posestnike se snuje v Gradcu. Zveza bo štela ob ustanovitvi 2300 članov hišnih posestnikov. Namerava se ustanoviti enaka zveza za vse planske dežele.

Napoluradna agitacija za Krala. Volilni zakon za deželni zbor štajerski ima žal določbo, da sme namestnika poveriti dostavljenju legitimacij in glasovnic avtonomnim mestom. Z mestnimi dostavljalci v Celju pa hodijo različni nemški agitatorji, kateri nekako pod uradno krinko izpolnjujejo glasovnice s Kralovim imenom. Volilci, paznite take slučaje našemu uredništvu, oni pa, ki imajo Krala že zapisanega, ga naj sčrtajo in zapišejo **Ivan Rebek**, ključavničar v Celju.

d Shod v Studencih pri Mariboru. Včeraj zvečer je sklical kandidat slovenske trške skupine dr. Kukovec shod svojih volilcev v Studencih pri Mariboru. Obenem je zboroval slovenski kandidat splošne kurije Rebek. Socijalni demokrati so iz strahu za

svoje glase prišli v ogromnem številu, prišla sta tudi njih dva kandidata Horvatek in Kitek. Tudi štab klerikalnih listov z agitatorjem Pušenjakom in nekaterimi uslužbenci tiskarne je prišel na shod ter se je uskočni Pušenjak ob pomilovalnem posmehu z naše strani vsilil za predsednika. Pa kakor je v vseh stvareh neroden in neumen ubogi Pušenjak tudi kot predsednik naprednega shoda ni imel sreče. Ker ga socijalisti na noben način niso marali, je dr. Kukovec storil komediji s tem konec, da je sam predlagal socijalista kot predsednika, Pušenjaka pa kot namestnika, kar je bilo z devetdesetinsko večino potrjeno. Ivan Rebek je nastopil z izvrstnim govorom, ki je napravil najboljši utis. Na željo je govoril tudi nemški, ker se je povdarjalo, da mnogo navzočih delavcev ne razume slovenski. Dr. Kukovec je govoril o konstelaciji strank v prihodnjem deželnem zboru in toplo priporočal Ivana Rebeka. Nemška izvajanja je odločno odklonil z izjavo, da je slovenski narodni kandidat in ne potrebuje volilcev, ki slovenski ne razumejo. V potu svojega obraza sta se trudila socijalista Horvatek in Kitek ubraniti se nesreče, katero sta videla v nastopu Rebeka v Studencih. Na očitanje, da je glasom „Straže“ Rebek sprejel klerikalni program, je ta to odločno zavrnil ter je izjavil, da je sicer kandidat vseh Slovencev kakor je Kral kandidat Nemcev, da je pa v ostalem član izvrševalnega odbora narodne stranke. Z ogorčenjem so navzoči Slovenci zavrnil za celo socijalno demokracijo sramotna izvajanja socijalistiškega vodje Wohnsiedla, ki je nesramno govoril zoper slovensko šolo v Studencih. Navzoči Kitek ni imel poguma temu nemškonacionalnemu govorniku nasprotovati. Nato se je shod zaključil in ni bilo druge nesreče nego ta, da veliki Pušenjak iz klerikalne posojilnice v Mariboru ni dobil več besede.

a Na postaji v Grobelnem pozabil je neki gospod iz Gaberja pri Celju, dne 3. t. m. ob pol 4. uri popoldne denarnico z večjo svoto. Tem potom se prosi poštenega najdnika, da odda denarnico z vsebino pri uredništvu „Nar. Dnevnika“.

a Iz Šoštanja. V celjski skupini nemških trgov in mest kandidira Hans Woschnagg, o kojega značajnosti nam priča sledeče dejstvo: Ko je njega mati še živela, je lazil za isto veleznani župnik Ivan Govedič. Ob smrti svoje matere se je zaklel Hans Woschnagg, da tega Govediču nikdar ne odpusti. In danes? V prijateljskem obljemu živi z Govedičem, ki mu je pomogel na županski stolec. In ta dva častivredna moža agitirata sedaj skupno v trgu za nemškutarje, na kmetih za klerikalce. Hansov bratec Franc s primkom „pametni“ prinesel je pred mesecem iz Palestine mnogo vode iz Jordana in jo razdelil med tržke ženice; Govediču pa je dal veliko število rožnih vencev (baje 200) istotako iz Palestine, da jih ta razdeli med ljudstvo. Ne vemo sicer, je-li bila voda pristno Jordanova in rožni venci direktno iz Palestine, dejstvo pa je, da je bila to kaj dobra reklama za deželnozborske volitve, v trgu za Hans Woschnagga, v okolici pa za duhovniško stranko. Sedaj pričakujemo prav kmalu, da dobita Hans Woschnagg in Govedič od dr. Verstovška milostno prošnjo sledeče vsebine: „Ich sei, gewährt mir die Bitte, als Renegat im Bunde der dritte.“

a Umrl je v ponedeljek v Radnicah pri Radgoni 77letni profesor de Foresti.

a Drenaže se je lotilo 6 čadramskih posestnikov. Delo bo stalo okroglo 2000 K.

a Odlikovanje. Višji davčni upravitelj A. Duller v Ljutomeru je dobil ob priliki stalnega upokojenja naslov cesarskega svetnika. Ali se višje oblasti pri tem odlikovanju niso zmotile?

a Železniška nesreča v Laškem trgu. V torek se je zapeljal tovorni vlak št. 946 v Laškem trgu pri premikanju na napačen tir; stroj se je prevrnil z nasipa. Pri tem je prišel kurjač Franc Dolinar pod stroj in ga hudo zmečkalo. Strojevodja je dobil le majhne poškodbe. Težko ranjenega Dolinarja so prepeljali v celjsko bolnišnico.

a Volitve v laški okrajni zastop. Skupina velikega posestva voli v četrtek, dne 3. junija 1909. ob 2. uri popoldne. — Skupina najvišje obdačenih obrtnikov in trgovcev voli v petek, dne 4. junija ob 2. uri popoldne. — Skupina mest in trgov v soboto, dne 5. junija. — Skupina kmečkih obč. v ponedeljek, dne 7. junija ob 2. uri popoldne. — Vsaka skupina voli 8 zastopnikov. Volitve se vrše v pisarni laškega okr. zastopa.

v Dež. okr. živinozdravnikom za Braslovce je imenovan dr. Anton Lampret, ki je že 2. t. m. nastopil službo. Ker je v teh okrajih vsako leto več slučajev rudečice, pričel bo v kratkem času z cepljenjem prašičev proti rudečici, na kar opozorjamo pesestnike onih krajev (vranskega in gornjegrajskega okraja), da se pri njemu ali po županstvih prav kmalu zglasijo, ako hočejo imeti prašiče cepljene in jih na ta način obvarovati te kužne bolezni. Cepilo se bo pa le, ako se zglašijo več posestnikov enega kraja skupaj.

d Štaj. podpornemu zakladu za ujme je daroval namestnik grof Clary ob priliki svoje srebrne poroke 500 K.

Veleizdajski proces v Zagrebu.

43. dan. (Konec).

36. priča:

Toma Abramovič,

kmet, katolik, iz Vel. Vranovine, ni nikoli prišel iz svojega rojstnega kraja. Ne zna nič, šel je on, ker njegov oče ni hotel iti.

Preds.: Če nič ne znate, vas pa ne rabimo. (Viharen smeh).

27. priča:

Luka Žugaj,

kmet, katolik, iz Petrovega sela, pripoveduje, da je Petrovič delal za volitve in nekoč rekel, da bo avstrijsko cesarstvo razpadlo. Da bo pa zavladala Srbija tam, so si samo mislili.

44. dan.

38. priča:

Nikola Čiča,

13letni fant, izpove, da ni čital naslova pisma, ki mu ga je dal učitelj Trbuhovič, dočim je v preiskavi rekel, da je videl naslov na državno pravičništvo, ker mu je sodnik rekel, naj tako izpove.

Preds. odredi, da ostane deček tako dolgo, da pride priča Šepa, ki je baje videl na pismu ta naslov.

39. priča:

Nikola Kramarič,

kmet iz Petrovega sela, katolik. Se zelo malo spominja. Pravi, da je Petrovič govoril na onem shodu za Srbijo. Izkaže se nato, da on smatra Srbe in Srbijo identičnim pojmom.

40. priča:

Stanko Matijević

izpove jednako.

41. priča.

Marija Srića,

24letna šivilja. Prej so se kmetje v Topuskem nazivali pravoslavni, sedaj Srbom. Slišala je, da je to srbska zemlja in da bo zavladal kralj Peter. Dalje je slišala, da se bo Srbija združila s Črno goro. Slišala je tudi pogovor dveh žensk, da se jima dopadejo Srbi. (Smeh).

42. priča

Ivan Srića,

žel. uslužbenec, katolik. Ni imel za učitelja Joco Oreščanina, ampak samo supiral je 3—4 krat. Pravil je deci, da morajo biti Srbi in o srbski zgodovini.

Videl je sliko kralja Petra pri Lukaču. V šoli sta bila samo 2 Hrvata, ostali so bili sami Srbi.

43. priča.

Marko Vidović,

kmet iz Starega sela, katolik. Pripoveduje o skupščini v zadružni hiši in o govoru učitelja Petroviča. Pravoslavni so baje klicali „Živijo kralj Peter!“

Preds. ga opomni, da je v preiskavi rekel, da je videl slike z napisom: Živijo kralj Peter in Buđe Budisavljevič.

Priča Vidović pove, da sploh ne zna čitati. Ker ga obtoženec Petrovič spravi v zadrego, prizna, da je slišal od drugih tako govoriti.

Obtoženec Petrovič

pripomni, da je bila o tem govoru že preiskava, ki pa se je morala ustaviti. Sedaj pa mora zopet o isti stvari šestkrat odgovarjati. Kaj takega je mogoče jedino le na Hrvaškem.

44. priča:

Nikola Obramović,

kmet iz Starega sela, katolik pripoveduje o onem sestanku v zadružni hiši. Hoče pripovedovati tudi o skupščini v Topuskem, kjer je samo slišal abug-klice, a ne ve na koga.

45. priča:

Gjuro Crevar,

trgovec v Topuskem, pravoslavni. Pravi, da se srbstvo ni moglo tam propagirati, ker je že obstalo od davno. Da so se pri Lukaču prodajale verižice s sliko kralja Petra, je izvedel še le iz obtožnice. Raztolmači pismo, ki ga je pisal Oreščaninu in pravi da ni mislil s tem nikakega veleizdajškega delovanja Pribičevića in Oreščanina razkriti, temveč samo v radikalnih listih „povedati, da je Pribičević bil proti Lukaču, ki so ga hvalili v „Srbobranu“.

Preds. zabranjuje dr. Hinkoviču vprašanja, ker mu je za občinstvo.

Dr. Hinković pripomni, da je on tukaj zaradi obrambe, ne pa radi ljudstva.

Preds. javlja, da jutri ne bo obravnave radi pravoslavnega praznika.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Državni zbor.

o Dunaj, 6. maja. (Brz. Nar. Dn.) Bosanski odsek je danes zopet zopet obravnaval vprašanje madžarske agrarne banke za Bosno in Hercegovino. Dr. Krek je napadal vladu, da je nasproti votumu parlamenta vendar dovolila madžarsko agrarno banko. Bosanska deželna banka se sploh ne da primerjati z madžarsko agrarno, ker se je ona ustanovila v sporazumu z ogrsko vladu. S tem, da avstrijska vlada brez ugovora prizna madžarsko agr. banko, prevzame tudi odgovornost za njeno delovanje. Po bančnem načrtu pa bi se rešilo kmete sicer od Turkov, a se jih izročilo na milost in nemilost Madžarom. Avstrija mora začeti enkrat upoštevati Jugoslovane. Zelo žalostno je, da si je kaj takega dovolil slovenski minister, česar bi si niti noben nemški minister ne upal. Poslanec dr. Redlich povdarja, da mora Avstrija podpirati stremljenja Jugoslovanov za razvojem. Fin. minister Burian je zelo oškodoval interese Jugoslovanov s tem, da je prepustil rešitev bosanskega agr. vprašanja madžarskemu zavodu, ker vidijo Jugoslovani v Madžarih svoje sovražnike. Avstrija si mora z rešitvijo agrarnega vprašanja v Bosni šele pridobiti nekako upravičenje priklopljenja. Govornik je predlagal resolucijo, da se odkupljenje kmetov poveri edino kakemu državnemu zavodu. V podobnem smislu je govoril tudi poslanec Daszynski.

Ogrska ministerska kriza.

o Budimpešta, 6. maja (Brz. N. D.) Danes predpoldan je sprejel cesar v enourni avdijenci min. notr. zadev gr. Andrassyja.

o Dunaj, 6. maja. (Brz. Nar. Dn.) O jednourni avdijenci nadvojvode Fr. Ferdinanda poroča „Vaterland“ iz dobro pončenih krogov, da se je govorilo o rešitvi ogrske min. krize in o možnostih, kako bi se rešila. Cesar in prestolonaslednik se v teh vprašanjih popolnoma strinjata. Cesar namreč želi, da bo prestolonaslednik vedno poučen o vseh akcijah vlade.

Turčija.

o Carigrad, 6. maja. (Brz. Nar. D.) Perajski časniki zelo navdušeno pozdravljajo velikega vezirja Hilmi pašo in min. notr. zadev Ferid pašo.

o Carigrad, 6. maja. (Brz. N. D.) Poročila iz Aleksandrete in Alepa pravijo, da je vas Dortjol že rešena in mir zasiguran.

Bolgarski car Ferdinand na Ruskem.

o Petrograd, 6. maja. (Brz. N. D.) Car Ferdinand bo v kratkem dospel sem, da se caru Nikolaju osebno zahvali za priznanje neodvisnosti Bolgarske. Objednem bo tudi prisostvoval odkritju spomenika carja Aleksandra III.

Poboji na Španskem.

Madrid, 6. maja. (Brz. „Nar. D.“) V Orense je prišlo do demonstracij proti ondodnemu škofu, ker je baje moralčen provzročitelj pobojev v Oseri. Škofa so izžvižgali in metali na njegovo palačo kamenje. Duhovniki so streljali na množico, kar je še ljudstvo bolj razburilo.

Osera, 6. maja. (Brz. Nar. Dn.) Zaradi preureditve neke župnije se ljudstvo spuntalo. Prišlo je do hrupnih demonstracij. Policija je posegla vmes in usmrtila 9 oseb, 21 pa ranila.

Primorske novice.

b Temeljni kamen za italijansko univerzo v Trstu. Prinesejo te dni v Trst italijanski dijaki, ki potujejo peš iz Rima v Trst. Bo to „sveti kamen“, izkopen iz rimskega Fora. V slovesni avdijenci ga izroče tržaškemu županu ki ga položi v mestni muzej. Pajaci!

b Wieser, znani nemškonacionalni postajenačelnik v Gorici, ostane skoro gotovo v Gorici. Zavzeli so se zanj Nemci in Italijani, slovenski parlamentarci pa menda niso storili nobene resnega koraka.

b Mestne volitve v Pulju se vrše od 9. do 23. maja. Odločno poseže vmes hrvatska stranka.

Iz sodne dvorane.

v Premeten goljuf. (Porotno sodišče.) Več dnij je trajala obravnava proti lesotružcu Welleju, ki je že na Nemškem osleparil več ljudij za večje

vsote in potem, ko so mu tla tam postala prevročna, prenesel delokrog svojega delovanja na Avstrijsko in Štajersko. Opeharil je več lastnikov gozdov za les, nekatere tudi za denar in ostajal dunajskim obrtnikom navadno za njih izdelke na dolgu. Porotnikom so se stavila 4 vprašanja radi goljufije, 3 radi poskušene goljufije in 1 radi krive. Vprašanja so porotniki soglasno potrdili in po tem pravdoreku je obsodil sodni dvor Welleja na 5 let težke poostrene ječe.

Društvene vesti.

b Občni zbor slovenskega trgovskega društva v Celju se vrši v nedeljo, dne 9. t. m. ob 2. uri popoldne v celjski „Citelnici“ s sledečim dnevnim redom: 1. Pozdrav predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Volitev odbora. 5. Slučajnosti. K obilni udeležbi vabi odbor.

„Učiteljsko društvo za laški okraj“ je zborovalo kljub slabemu vremenu v nedeljo dne 2. maja t. l. pri Sv. Marjeti p. Rimskih toplic. Vsled tega odpade izlet v nedeljo dne 9. t. m., o čimur se cenj. p. n. člani, kakor tudi bratsko celjsko društvo najljubneje obvešča. Odbor.

v Akademsko društvo „Tabor“ v Gradcu ima svoj prvi redni občni zbor v soboto, dne 8. t. m. ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih, Schönaugasse 17/I.

Narodni gospodar.

Hlavkovi dijaški zavodi v Pragi.

Pred kratkim je izšlo letno poročilo — Hlavkovih dijaških kolejev v Pragi II. Jenštejnská ul. 1. Povzemamo iz obširnega poročila nekaj kratkih, pa zato tem zanimivejših podatkov.

Mogočni dom „Hlavkovych student-skych koleji“ stoji že sedmo leto, ko mu je položil temelj sedaj že pokojni slavni češki mecen dr. Josef Hlávka, z namenom, da služi v zavetišče ubožnim pa marljivim dijakom visokih šol vseh strok, dokler ne najdejo svojega kruha. Ima prostora za 214 dijakov, ki večinoma prebivajo po dva v eni sobi, zares udobno opremljeni, prijazni in svetli. Mimogrede povedano, ima zavod centralno kurjavo in električno razsvetljavo. Poleg tega so tam kopalnica, velika obednica, 2 veliki sobi za godbo z dvema glasovirjema, igralnica s šahi in biljarji, velika, krasna čitalnica, prostori fotografirni kabinet in velika telovadnica, ki služi obenem ponku v sabljanju in vajah s fletom. Knjižnica šteje krog 5000 zvezkov, čitalnica 90 častnikov in 104 revije. Vse ugodnosti, namenjene dijaštvu, upravlja si taisto samo.

V zavodu učijo izkušene učne moči konverzacije v modernih jezikih in sicer v ruskem, angleškem, francoskem in nemškem. Poleg tega podeljuje upravni odbor iz posebnega fonda brezobrestna posojila za takse za rigorozne in daje vsako leto pred počitnicami 21 potovalnih štipendijev po K 100.

Dijakom se brezplačno pere in lika perilo. Zjutraj dobe kavo, opoldne skrbno pripravljeno, izborni obed inža večerjo domači kruh, koliko si ga kdo želi. Za vse to plačuje dijak K 12 na mesec. Dijaki ki uživajo ustanovljena mesta (ustanovni kapital K 10.000), in teh je žalibog dosedaj le 25, ne plačujejo ničesar. V zavodu je investirano K 630.732 vin 81.

Če pomislimo, da se vsak tečaj priglasi okoli 500 novih prosilcev in se z odhodom dijakov, ki so dokončali študije, oziroma onih, ki ne zadoščajo več zahtevi po odličnih šolskih uspehih, izprazni vsakokrat le okoli 30 mest in je upravni odbor primeran zavračati na stotine prošenj eminentno kvalificiranih dijakov le vsled pomanjkanja prostora, razumevamo, kako težko je, približati se vsaj kolikor toliko namenu blagega u. tanovitelja Hlávke, da se pomore vsem. Tak zavod ima pa gotovo velikanski pomen za kulturni razvoj češkega naroda. Izmed ostalih Slovanov sta sedaj v tem zavodu en Hrvat in eden Slo-venec.

Kako žilav in delaven je češki dijak, izpričuje nam najbolje dejstvo, da večina dijakov zahtevne upravne od-bora, ki se splošno držijo v mejah zahtev za oproščenje kolegnine, prekaša dvakrat, poedinci celo trikrat in še več.

Da se je vse to omogočilo in ozi-votvorilo, je seveda največ pripomogla požrtvovalnost pokojnega mecen Hlávke. V ostalem se zavod vzdržuje po prispelkih članov društva „Hlávkovy studentské koleje českých vysokých škol pražských“ in s podporami češke javnosti. (Ustanovniki plačajo enkrat za vselej K 200, redni člani K 10 in pod-porniki K 2 na leto. Ustanovitelji usta-navljajo prosta mesta, ki se imenujejo po njih in za katere določajo vse po-trebno sami, ter položijo v ta namen naj-manj K 10.000 bodisi na enkrat ali pa vsaj v 25 letnih obrokih po K 400.)

S pomočjo navedenih števil more si vsakdo vsaj približno predstaviti ve-liko pomen tega dijaškega zavoda. Že-leti bi bilo, da se tudi naša slovenska javnost začne zanimati zanj. Tako bi bilo upravnemu odboru omogočeno upo-števati tudi prošnje revnih slovenskih prosilcev. Tudi v slučaju, da se usta-novi slovenska univerza v Ljubljani, vpisalo bi se gotovo še mnogo naših dijakov na češki praški univerzi in bi torej mesta, koja bi slovenskim dija-kom v imenovanem zavodu zagotovila požrtvovalnost slovenske javnosti, nik-dar ne izgubila svoje cene.

Tržne cene.

5. maja.

Kava v Hamburgu: Santos Good Average za maj 34—, za september 33—, za december 32—, za marc 32—. Tendence lena.

Sladkor. Praga: surovi sladkor prompt K 23'30, za oktober — december K 22'35. Tendence mirna. — Vreme deževno.

Budimpešta, 5. maja. Pšenica za maj 14'10, pšenica za oktober K 11'81, rž za maj K —, rž za oktober K 9'27, oves za maj K —, oves za

oktober K 7'43, kornza za maj K 7'50, kornza za julij K 7'80, ogrščica za avgust K 14'90. Premet 10.000 met. st.

Budimpešta, 5. maja. Svinjad: ogrske stare, težke — do — vin., mlade, težke 144 do 145 vin., mlade, srednje 144 do 146 vin., mlade, lahke 145 do 146 vin.; zaloga 24.153 komadov.

Svinjska mast v Budimpešti: 151—, namizna slanina 134—.

Dunajska borza za kmetijske pridelke, 5. maja:

Zahtevalo se je za pšenico in rž 5 vin. več, a brez uspeha, ker mlini niso kupovali. Ponudbe v pšenici zelo majhne, dočim boljše v rži, ki je imela mirnejšo tendenco in bi se dobila za nespremenjene cene. Za krmila je bila tendenca in toliko mirna, da je kornza padla za 5 vin. in se je oves komaj obdržal.

Produktivn. Pariz: moka za tekoči mesec 33'40, moka za prihodnji mesec 33'60, moka za maj — avgust 33'90, moka za sept. — decemb. 31'85, pšenica za tekoči mesec 25'80, pšenica za prihodnji mesec 26'58, pšenica za maj — avgust 25'95, pšenica za sept. — dec. 24'05, rž za tekoči mesec 18'50, rž za prihodnji mesec 18'25, rž za maj — avgust 17'90, rž za sept. — dec. 17'85.

Tendence: moka in pšenica: trdna rž: stalna — Vreme lepo.

Mlinar

se išče za valjčni mlin. — Nastop takoj. — Plača po do-govoru.

Anton Polanec,
Radeče pri Zidanem mostu.
238 3-3

SUKNA

in modno blago

:: za obleke ::

priporoča firma

Karel Rocian

tvornica za sukno

v Humpolcu na Češkem.

Tvorilaške cene. Vzorec franko.

112 50-32

Zvezna trgovina
Rotoška ulica 2 v Celju Ck. rač. št. 75.221

Svoji k svojim!

TRGOVINA s papirjem, pisalnimi in risalnimi orodjem priporoča: kan-celtjaki, konceptni, pismeni, doku-mentni, ovitni, barvani itd. papir. Prodaja c. kr. šol. knjig in igralnih kart. Lastna zaloga šol. zvezkov in risank. Svinčniki, peresa, peresniki, vsake vrste črnilo in barve, radirke, tablice itd. Največja zaloga vseh tiskovin za krajne šolske svete, občinske urade, hranilnice in posojilnice, okraj. zastope, župnijske urade, odvetnike, notarje, privatnike itd. Trgovske knjige v vseh velikostih, z eno ali dvema kolonama črtane, vezane v papir, platno, gradl ali pa v polusaje. Dopisnice umetne, pokrajinske in druge. Zavitki za urade v raznih velikostih. Molitvenike itd. Priznana dobro blago. Solidna in točna postrežba. Cene nizke.

Zvezna tiskarna v Celju

Schillerjeva cesta št. 3.

Ck. račun št. 75.222.

TISKOVINE v moderni obliki so dandanes, kakor znano, potreba vsakega podjetja, ki hoče uspešno delovati, kajti tiskovine brez učinka romajo navadno vsled pomanjkanja časa nepre-čitate v koš. Sleheral ki to upošteva in deluje dosledno v tem smislu, zamore vsak čas računati na dosežen uspeh, ker se prejemniku usili nehoti prepričanje, da deluje z vzornim pod-jetjem, katero se potruji v vsakem oziru izvršiti naročilo skrajno natančno in z namenu potrebnim učinkom. Zvezna tiskarna v Celju, Založena z modernimi črkami in okraski, kakor tudi opremljena z brzotiskalnimi stroji najnovejše konstrukcije in zlagalnimi pristroji je v položaju v polni meri zadovoljiti svoje cenj. stranke.

Zvezna knjigovoznica

Schillerjeva cesta 3 v Celju Schillerjeva cesta 3

Svoji k svoji

UDOBNO urejena ter opremljena z najnovejšimi pomožnimi stroji, z modernimi črkami in okraski se priporoča slav. občinstvu, korpo-racijam, društvom in uradom v izdelo-vanje vseh v svojo stroko spadajočih del od najpriprostejše do najfinije izpeljave. Vezanje knjig za privatnike, društva in korporacije se izvršuje v najkrajšem času. Trgovske knjige v zelo trpežni vezavi. Hranilne in zadržne knjižice s črnim, zlatim in barvastim tiskom v moderni izpeljavi. Zapisniki vsakovrstne oblike. Galanterijska dela. Natis na trakove. Časopisne mape za kavarne, gostilne in društva. Aktivni fascikli za odvetnike in urade. Za trgovce, tovarne in obrtnike se najhitreje izvršujejo vzorčne knjige. Strogo solidno delo. Primerne cene.

43.150-48